

Satsar på forskning & förädling av gräsfrö

Olika gräsblandningar testas på provytor och bland annat tittar förädlarna på grässets färg och täthet.

Danska DLF Seeds & Science är en av världens största producenter av gräs- och klöverfrö med verksamheter i flera världsdelar. Viola har besökt forskningscentret utanför Køge på Själland.

AV ANN RICHARDSSON

Den ganska anspråkslösa anläggningen, en före detta bondgård, visar vid en första anblick inga tecken på att här pågår avancerad forskning och utveckling av gräsfrö. Men DLF, som ägs av de danska fröodlarna, är idag leverantör av fröer för fodergräs, grönytegräs till konsument och till professionella samt fröer till andra grödor över hela världen. De säljer även färdig gräsmatta och andra produkter som har med gräsmattor att göra.

De producerar årligen cirka 150 000 ton gräsfrö och odlingen sker främst i Danmark. De har 25 procent av marknaden i världen och 50 procent i Europa, varav Sverige är en ganska liten marknad.

– Gräsfröer står för 60 procent och vallfrö för 30 procent, säger Niels Jørgen Mogensen, säljansvarig på DLF Seeds & Science om fördelningen av produktionen.

Testodlingar i världen

Laboratoriet i Køge är bara en av alla anläggningar i Danmark med huvudkontor i Roskilde. Verksamhet finns i tolv andra länder och förädling finns i både Danmark, Holland, England, Tjeckien, Ryssland, USA och på Nya Zeeland. Gräsfröerna testas dock i fler länder för att få fram bästa kvalitet som

grundar sig på klimat och annat som påverkar tillväxten. Det finns växtförädlingsprogram i olika klimatzoner för att hitta de sorter som trivs just där och detsamma gäller jordförhållanden och andra krav som kunderna ställer.

– I Polen testar vi bland annat vinterhärdighet och motståndskraft mot snömögel, säger Niels Jørgen Mogensen.

Men det är mycket mer som testas, bland annat skott-täthet, slitage och färg på gräset. Och det är ur många olika aspekter. En gräsmatta i en villaträdgård kräver till viss del andra kvaliteter än ett gräsmatta på en fotbollsarena. Men DLF Seeds & Science har produkter för båda segmenten, Masterline för proffsen och Turflin för konsument. I Sverige säljs produkterna till konsument bland annat av Granngården och Bauhaus.

Ny sort tar 15 år

Kraven från kunderna och konkurrensen kräver också att de hela tiden utvecklar bättre grässorter och stora resurser läggs därför på förädling och forskning. Cirka 70 miljoner kronor satsas på forskning och tio procent av de 800 medarbetarna arbetar med forskning och utveckling av nya och bättre frösorter.

Förutom handfasta tester som en vält med dobbar, som ska likna slitage på en fotbollsplan, och testytor där gräset

Niels Jørgen Mogensen, säljchef på DLF Seeds & Science.

odlas pågår ett intensivt förädlingsarbete i laboratoriet i Köge. På försöksytor om en gång en meter odlas olika grässorter/ blandningar för att dels se hur de uppför sig rent växtmässigt och dels för att kunna iakttä utseendet. Uppgifterna samlas sedan i försöksprotokoll.

Inne i växthusen är det fokus på själva förädlingen. Enkelt förklarar går den till så att de bästa gräsen väljs ut och de får fortsätta växa under kontrollerade former i 5–6 år. Under dessa år testas gräsen och bara de allra bästa väljs sedan ut och testas ytterligare i ett par år.

– Det tar minst 13–15 år innan vi kan välja ut sorter som kan säljas, säger Niels.

DNA-forskning

I laboratoriet i Köge undersöks grässorterna på en djupare nivå. Där selekteras bland annat sorter ut som är resistenta mot svampsjukdomar. Det görs genom att uppföröka mycel som sedan sprids ut över fröna. De som klarar sig och kan stå emot angreppen förädlas det vidare på.

DNA-forskningen är det som numera används mer och mer hos DLF Seeds & Science. Den främsta anledningen är att det bland annat går snabbare att till exempel upptäcka sjukdomsresistens hos de frön som är aktuella för vidareförädling.

Det är dock ett tidskrävande arbete och över 1 000 DNA-linjer testas just nu för att få fram de bästa grässorterna, det gäller både foderfrö och gräsfrö. Dessutom samarbetar forskare från DLF och Aarhus Universitet för att utveckla tekniken kring genetisk selektion med hjälp av DNA i gräs.

S-märkta gräsfröer

DLF Seeds & Science lägger stor vikt vid kvalitet och testar även gräsfröna genom den oberoende organisationen Scanturf. Där testas alla deras gräsfrö och varje sort får betyg på olika egenskaper, som slitstyrka, skuggtolerans och etabliringshastighet. De grässorter som uppnår en bättre kvalitet än de existerande gräsfrösorterna på marknaden får sedan en stämpel, S-märket av den danska NaturErhvervstyrelsen. Detta är konsumenternas garanti för att sorten är lämplig för gräsmattor.

– S-märkningen är inte så känd i Sverige, konstaterar Niels Jørgen Mogensen.

Han skulle gärna se en ändring på detta och de arbetar aktivt med att öka

”Det tar
minst 13–15 år
innan vi kan välja
ut sorter som kan
säljas”

Nils Jørgen Mogensen

sina andelar på den svenska marknaden. Det gäller både gräsfrö till konsument och för proffsen.

Den senare gruppen menar han har mer kunskap kring olika gräsblandningar men även här görs en mängd tester runt om på DLF:s anläggningar för att få fram olika produkter som bland annat minskar skötsel och står emot starkt slitage på både fotbollsarenor och på golfbanor.

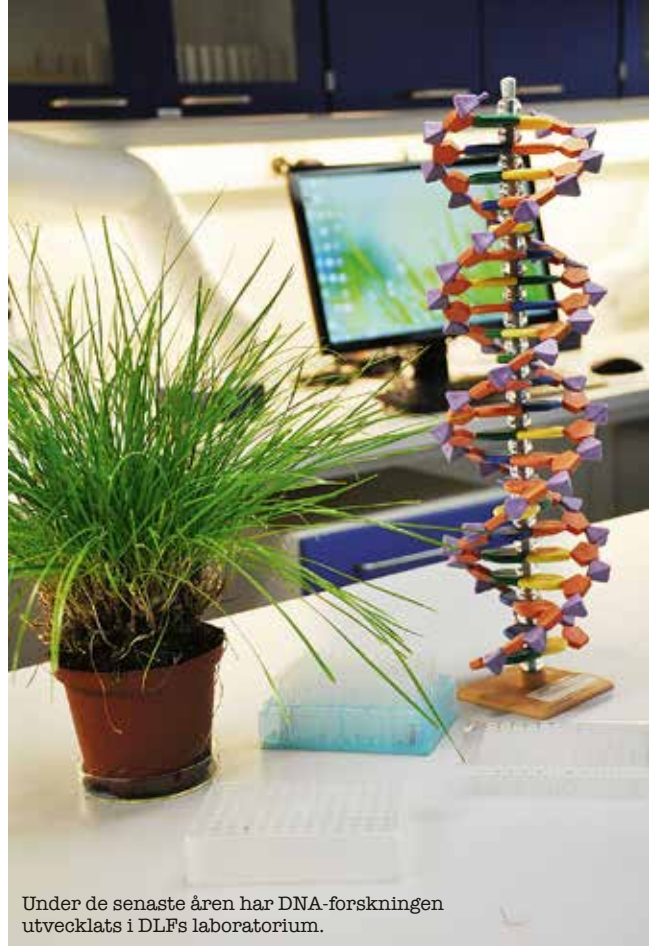
Mästerskapsgräs

Några av deras produkter har också ansetts ha så pass hög kvalitet att de använts vid flera stora mästerskap.

– Vi blev valda som leverantörer till EM i fotboll i Frankrike och på OS i Brasilien, berättar Nils Jørgen Mogensen stolt och pekar på att det bland annat berodde på att deras gräsblandningar är mycket torktåliga.

”Quick Action” är namnet på blandningen som numera används på både stora arenor och i villaträdgårdar. Gräsfröna gror redan vid 4–5 grader mot tidigare 8–10 grader. Blandningen är tålig mot bland annat snömögel och är torktålig.

– Den är en liten revolution i vår värld, säger Nils Jørgen Mogensen som ser fram emot ytterligare utveckling och DLF:s expansion runt om i världen. •

Under de senaste åren har DNA-forskningen utvecklats i DLF:s laboratorium.

Läs mer

www.dlfseeds.se

I växthusen sparas de bästa sorterna för förädling. Om de klarar en mängd olika tester kan de vara klara att säljas efter cirka 15 år.